

Proč nejsem a nebudu na Facebooku

Jan Mareš, 2013

Ano, nemýlíte se, název jsem zremixoval nebo zpirátíl (zkopíroval) od Karla Čapka a jsem rád, že autor je již přes 70 let po smrti, takže po mě nepůjdou antipirátské, tj. kopyrajtové monopolističtí agenti. Alespoň než si vylobují další prodloužení kopyrajtu. Občas dostávám otázku, proč nejsem na této nejrozšířenější ze všech sociálních sítí. Tazatel implikuje, že je to nějaký nedostatek nebo co. "Jsou tam přece (skoro) všichni." Toto myšlení samotné je podivné. Následování stáda je princip oblíbený totalitními ideologiemi. Ale to předbílám.

Někdy dojde i na argumenty. Abych se neopakoval, shrnu ty hlavní zde. (Uvítám komentáře, opravy a návrhy na rozšíření.) Každý argument by samozřejmě šlo mnohem více rozvést a podpořit mnoha příklady, ale tento článek je jen úvod do problému a zájemci si je mohou vyhledat sami. Mnohé jsou např. v tomto, podobném, ale podrobnějším [článku s mnoha odkazy](#), který jsem našel po napsání tohoto. Na konci uvádím odkazy, které mám uložené z dřívějších, a proto již nemusí být dostupné, ale můžete je zkusit najít na [archive.org](#).

Předesílám, že myšlenku propojování lidí vítám, jde jen o to jak. (Před časem jsem napsal článek o fenoménu členství, který je v sekci Encyklopedie na VEDĚ, kde navrhuji sociální síť pro oddané jako jeden z pozitivních nástrojů komunikace a spolupráce. Jenže to bylo myšleno tak, že by byla spravována oddanými, transparentní podmínky používání, nekomerční povaha, atd. Prakticky tedy opak FB.) Vždyť na ní stojí celý internet a ten používám již od roku 1995. Jenže internet, jak název napovídá, je propojení různých sítí, v čemž spočívá jeho pestrost. Facebook je naopak monokultura a ta představuje stagnaci a úpadek.

1. Podmínky používání

Někdo trefně řekl, že jsou dvě skupiny lidí: jedna je na Facebooku, druhá čte podmínky jeho používání. Schválně si je přečtěte, pokud jste tak neučinili (jak nepředpokládám), a možná vás přimějí alespoň k zamyšlení. Třeba nad faktem, že vlastníkem vaší komunikace je soukromá firma (nebo kdo vlastně).

2. Sledování, osobní bezpečí, retence dat

Facebook není ve skutečnosti sociální, ale soukromá síť, která dává iluzi komunity. Proč iluzi? Protože ji komunita netvoří ani nespravuje. Od toho jsou zde nadlidé, bezejmenní adminové s pravomocí rozhodovat o bytí či nebytí vašeho účtu. Ti pomocí různých automatizovaných nástrojů sledují, jestli nedochází k porušování podmínek používání. Také nahlásit vás může kdokoliv pod záminkou, že ohrožujete jeho politické, komerční a jiné zájmy. Nahlašování se ostatně přímo vyžaduje. Většinou se ho dopouštějí vaši virtuální přátelé (viz bod 5). Pokud jste shledáni závadovými, dostanete varování, váš příspěvek zmizí nebo jste rovnou zrušeni a to bez odvolání. Je to prý časté u velmi populárních skupin s více než 10 000 členy (zárodky potenciálního odporu?), stalo se to kritikům FB jako např. Daniel Dočekal (pooh.cz) či skupině jednoho mladého Chorvata, jenž vyzýval lidi, aby své fotky nahradili fotkami svých dětských hrdinů (jak by vás pak Velký bratr snadno rozpoznal, že?), atd. Prostě budoucnost smí být jen zářná.

Sociální síť je jako stvořená ke snadnému sledování lidí. Aby jeden druhého našel, je třeba uvádět pravdivé údaje jako jméno, bydliště, věk atd. Bohužel vás podle nich najdou i nežádoucí jedinci či skupiny. Velká koncentrace lidí nutně přináší i velkou koncentraci těch s negativními úmysly. Mohou to být bytoví zloději, jimž sdělujete vítanou informaci, kdy odjíždíte na dovolenou, stalkeri (vaši bývalí nebo zhrzení partneři, spolužáci, známí apod.), podvodníci (phishing se na Facebooku rozšířil možná ve větší míře než jinde) či různé státní orgány zemí celého světa (nikdy nevíte, komu se váš obsah může znelíbit). Ano, Velký Bratr je rád, že nyní tak snadno vidí váš život jako na dlani a v reálném čase (Timeline). O vydávání vašich dat státním orgánům nemluvě. Stát by měl být služba pro lidi, ale postupně jim přerostl přes hlavu a ze služebníka se stal pán. Být sledován netransparentními a nedharmickými subjekty pro politické a komerční účely považují za nepřijatelné. Růst totalitních vlivů (ACTA, NDAA, Megupload, CISPA, INDECT) vidím jako nebezpečný orwellovský trend. Stručně řečeno, čím méně toho o vás vědí, tím lépe pro vás.

Krádež identity je další jev, jehož dopad sociální síť jen znásobuje. Někdo může založit váš falešný profil, ať ze žertu nebo aby vás poškodil, a dopady pro vás mohou být nepředvídatelné a náprava složitá a nedokonalá. Jistě, totéž lze provést kdekoli jinde na internetu a také se tomu můžete bránit jen omezeně, ale na sociálních sítích je to mnohem snadnější a víc viditelné.

FB automaticky opakovaně zasílá pozvánky vašim emailovým kontaktům, aby se také přidali. Když mi chodily tyto maily od lidí, které jsem potkal třeba jednou před lety nebo je vůbec neznal, přimělo mě to k zablokování celé domény v emailovém spamfiltru. Retence dat je pro sociální sítě typická. Existuje dvojitá smazání účtu viditelné a skryté.

[postup](#) 1
[postup](#) 2

Není záhodno ztrácet klienty, že? Po tom viditelném váš účet dále existuje. Ale jestli je opravdu smazán i po tom skrytém, tedy údajně skutečném, to vědí jen Bůh a Cukrový kopec (Cukrberk) nebo kdo vlastně tuto fýčuru (uff, hnusný anglicismus) programoval.

3. Byznys

Postupné zpoplatňování služeb FB se dalo čekat. Dealer drog také nejdříve nabídne drogu zdarma. Reklama se bohatě vrátí, to je její vlastnost. Mnohé weby si usnadňují život a místo vlastního diskusního prostoru využívají FB. Tím eliminují mnoho lidí, kteří na FB nejsou, nebo je tak nutí, aby na něm byli. Připravují se o cennou zpětnou vazbu, ale možná tím vlastně ukazují, že o ni nestojí. Reklama a spam jsou všudypřítomné, tedy i na sociálních sítích. Tam mají ale výhodu zacílení podle údajů ve vašem profilu a jsou tedy mnohem vlezlejší. Ano, můžete se snažit reklamu blokovat, ale to je asi tak vše. Spam, daně a smrt jsou nevyhnutelné.

4. Pasivita, odosobnění a stupidizace (dumbing-down)

Zatímco vytvořit obstojnou webstránku nedokáže každý, blog již funguje jako předloha (angl. template), kterou si jen upravíte, a sociální sítě jsou ještě méně kustomizovatelné (fuj, další ošklivý anglicismus. Zvykejte si na globalizaci.) Máte předem určené funkce a víc ani řuk. Doba se zrychluje a s ní i komunikace. Vede to však k tomu, že lidé jsou stále méně schopni vyprodukovat delší a smysluplnější obsah a sociální sítě to podporují. FB je stavěn hlavně na krátké hlášky, odkazy, fotky (pozor na kouzla s Photoshopem, jimiž vám může někdo zavařit). Ještě stručnější komunikace je na Twitteru. Zároveň s rozšiřováním elektronické komunikace, jejímž dosavadním vrcholem jsou sociální sítě, se odosobňuje komunikace mezi lidmi. Raději si vymění x zpráv (sms, img, apod.) nebo protelefonují x minut denně, než aby se sešli, i když mohou bydlet nedaleko. Samozřejmě, že s kvantitou klesá kvalita obsahu. Svádí k tomu skutečnost, že je to snadné. Jenže opravdu musím dělat to, co mohu? To, že se většina lidí podobá ovcím, vyplývá např. z výsledků voleb, účinků reklamy nebo [produkce online obsahu](#). Na to existují v podstatě dvě reakce: 1. ovce oholit a posléze porazit (současný trend) nebo 2. jim pomáhat uvědomit si svoji situaci a něco s tím dělat. O to se snažím mimo jiné zde. Pro začátek si můžete [otestovat](#), jak na tom jste. Napadlo mě, jaký zájem by asi vyvolala sociální síť nazvaná třeba sheeplebook.com s povinností uvést všechny loginy a hesla k online účtům (postupně nahrazené tímto), bankovním účtům, soukromé fotky, nainstalovat webkamery běžící 24 h denně ve všech místnostech, uvést všechny příbuzné, přátele, známé a spolužáky... Není to budoucnost?

5. Není přítel jako přítel

Přítel byl odjakživa ten, koho osobně známe, je nám velmi blízký (často bližší než vlastní rodina) a jsme si ochotni navzájem pomáhat a podstupovat vzájemné oběti. Přítel sociálně síťový je naopak většinou neznámý účet, jejichž kvantitou si jistí jedinci kompenzují svůj neradostný či neexistující společenský život "tam venku". O čem to vypovídá? O devoluci, tedy degradaci, úpadku. Jestli jste viděli komedii Idiocracy, nemusím se dále rozepisovat.

6. Lajkování a tagování

Lajka byl první kosmopes, který své poletování kolem Země zaplatil životem. Vy své lajkování platíte jen časem stráveným na FB. Zajímavé je, že označovat lze jen pozitivně. Opak, tedy dislajk, totalitní myšlení nepřipouští. Co kdyby totiž někdo spustil lavinu dislajků, např. samotných podmínek používání, a probudil tak ovce? To by tedy nešlo, soudruzi. [Tento článek](#) zase dokumentuje falešné lajky lidí, kteří jsou opačného názoru! Neschopnost nebo záměr? Tagování, tedy označování jmen osob na fotkách, je další nešvar omezující osobní svobodu. Označovaných osob se nikdo neptá, jestli chtějí, aby je někdo označoval. (Jistě, přijde vám oznámení a můžete to následně zrušit nebo zakázat zveřejňování fotografií s vámi, ale ke škodě již došlo a co se stalo, nemůže se odestát.) To pak mají sledovači snadný život, zvláště s technologiemi na rozpoznávání obličeje. Kamery na veřejných místech vás pak snadno propojí s vaší virtuální existencí.

7. Ztráta času

I když může sociální síť ušetřit při správném používání čas a lze na ní působit mnoha způsoby pozitivně, pro mnoho lidí se stala závislostí, která je mnoho času naopak stojí. Nemusím zdůrazňovat, že jde hlavně o děti a mladé lidi, jejichž povahu virtuální realita deformuje nejvíc. Je to tom dobrá parodie v epizodě South Parku (south-park-s14e04-you-have-0-friends). Hry jako Farmville je (tedy spíše jejich rodiče) mohou připravit i o dost peněz.

8. Pozor, opouštíte Facebook

Toto okno, které se zobrazuje (nebo zobrazovalo?) při kliknutí na odkaz vedoucí mimo FB, jasně říká: Ovečky, zůstaňte v bezpečné ohrádce, venku je zlý vlk internet, bububu!

9. Závěr

Po zvážení výše uvedených problémů (i těch, na které jsem zapomněl) vám doporučuji získat od vašich skutečných přátel, s nimiž máte kontakt jen na FB, email pro budoucí komunikaci a pak poslat váš účet do digitálního propadliště. Jsem přesvědčen, že to časem oceníte. Setkávejte se raději co nejvíce v reálném životě.

Pokud to z nějakého důvodu nemůžete udělat, neuvádějte své osobní údaje a veškerou komunikaci považujte za veřejnou bez ohledu na vaše nastavení soukromí.

Další doporučení pro bezpečné setrvávání na internetu:

- * vyhledávání - [Startpage](#) (na rozdíl od google aj. bez reklamy a sledování IP adres)
- * prohlížeč - Firefox Portable s AdBlockem, FlashBlockem, BetterPrivacy, DoNotTrackMe: [Mozilla addons](#)
- * čištění počítače - Ccleaner
- * malware - Spywareblaster, SuperAntiSpyware, dobrý antivirus s aktualizovanou databází
- * celkově a zvláště na "problémových" webech - proxy anonymizéry, [TOR](#), apod.
- * Ručně smažte trvalé cookie:

C:\Users\\AppData\Roaming\Macromedia\Flash Player\#SharedObjects\

C:\Users\\AppData\Roaming\Macromedia\Flash Player\macromedia.com\support\flashplayer\sys

Související	články:
odkaz	1
odkaz	2
odkaz	3
odkaz	4
odkaz	5
odkaz	6
odkaz	7
odkaz	8
odkaz	9
odkaz	10
odkaz	11
podobný	článek 1
podobný	článek 2
Huxley vs. Orwell	